

עיתונות המחתרת בגטו ורשה אודות גירוש יהודים להשמדה בבלז'ץ

גירושים להשמדה

מלובלין מוסיפים להגיע פרטים חדשים על "פינוי" היהודים. התליינים הגרמנים אינם מסתפקים בשילוח המגורשים, אלא רוצחים את קרבנותיהם ברחובות ממש, יורים בהם במקלעים. ברחובות הערים זורמים נחלי דם (פשוטו כמשמעו), בבתי הנטושים מוטלות מאות גוויות שלא הובאו לקבורה. אין התליינים חסים במבצע הדמים שלהם על נפש כל חי: רוצחים ללא רחם זקנים, נשים, ילדים וחולים. כל יהודי העיר נדחסו לתוך שלוש עד ארבע סמטאות צרות. עד כה כבר יצאו שני משלוחי מגורשים – 6,000 איש. עתה הובאו המגורשים אל המחנה הנועד לשמחה בבלז'ץ, שנרצחו בו מאות צעירים יהודים באכזריות על-אנושית בידי המפקד לשעבר של המחנה – דולף.¹ באוכלוסייה רווחת שמועות, כי במחנה הזה רוצחים את הקרבנות בשיטת מחנה חלמנו, היינו – על ידי הרעלה בגז.² יהודי לובלין מוכים באימה, עד כדי כך שיוצאים ללא התנגדות למקומות הכינוס. בדרך למקום הכינוס ממתינים להם המוני אוקראינים, מכים את המגורשים ושודדים את שארית רכושם. הגרמנים מודיעים ליהודים האומללים, כי הם עומדים להישלח לייקטרינוסלב (Jekaterinoslav).

מאיזביצה לוב' (Izbica Lub.) גורשו ב-19 במרס ליעד בלתי-ידוע 1,000 יהודים. כעבור שבוע (ב-26 במרס) גורשו כל השאר, כלומר למעלה מ-7,000 איש.³ אין ספק, כי האומללים נשלחו למחנה בבלז'ץ, ושם הם נרצחים בגז רעיל. ידיעות דומות הגיעו גם מראווה רוסקה (Rawa Ruska),⁴ מבילגורי (Biłgoraj),⁵ מאוקוניב (Okuniew), ממילוסנה (Miłosna), מוואור (Wawer) ועוד.⁶

¹ בדיווח המתפרסם כאן לא מבחין הכותב בין מחנה העבודה בבלז'ץ שהוקם במקום ב-1940 ובו הועסקו כ-2,500 אסירים יהודים וצוענים בעבודות בנייה וביצורים בראשית תקופת הכיבוש הגרמני בפולין. אסירי מחנה זו הועברו בנובמבר 1940 לכמה מחנות עבודה אחרים במזרח פולין.

² על ראשית ההשמדה בבלז'ץ של יהודי לובלין במרס 1942 ראו: יצחק ארד, מבצע ריינהארד. בבלז'ץ סוביבור טרבלניקה, עם עובד, תל אביב 1988, עמ' 94-100.

³ המספרים המופיעים כאן אינם מדויקים. באיזביצה לובלסקי חיו בראשית שנות העשרים כ-2,800 יהודים. עם פרוץ המלחמה הגיעו לעיירה פליטים ממקומות רבים ומספר היהודים הגיע לכ-5,000. באביב 1942 הגיעו לאיזביצה פליטים נוספים, מגורשים מצ'כוסלובקיה וגרמניה. רוב יהודי איזביצה גורשו לבלז'ץ ב-24 במרס 1942 והאחרונים ב-1 במאי לסוביבור.

⁴ בראווה רוסקה (מחוז לבוב), חיו בראשית שנות השלושים כ-5,700 יהודים. ב-20 במרס 1942 נערכה בעיר האקצייה הראשונה – כ-1,500 יהודים נחטפו ונשלחו להשמדה בבלז'ץ.

⁵ בבילגורי, מחוז לובלין, חיו בראשית שנות השלושים כ-4,600 יהודים. במרס 1942 הועברו כמה מאות יהודים מבילגורי אך הם לא נשלחו להשמדה, אלא הועברו לטרנוגורוד (Tarnogród). רק באוגוסט 1942 נערכה במקום אקציית הגירוש הראשונה. כ-1,000 יהודים צורפו למשלוח של יהודים מעיירות בסביבה והועברו לבלז'ץ.

⁶ שלוש עיירות במחוז ורשה. באוקוניב חיו לפני המלחמה כ-500 יהודים. במרס 1942 הם גורשו לגטו ורשה. במילוסנה חיו בראשית שנות העשרים פחות מ-150 יהודים. גם הם הועברו ב-23 במרס 1942 לגטו ורשה. מוואור, עיירה במחוז ורשה, הועברו כ-950 היהודים ב-26 במרס 1942 לגטו ורשה.

מלבוב מגיעות ידיעות מחרידות. יהודי לבוב כבר ידעו גזרות שונות בימי הכיבוש הנאצי, כמו פוגרומים, מעשי שוד, היטלים מטעם הכובש וכדומה. לאחרונה ציוו הנאצים "לפנות" מהעיר 33,000 יהודים. הפינוי תוכנן, והמכסה היתה 1,000 איש ליום. אולם באמצע מרס יצאו שני משלוחים ובהם 13,500 איש. לא עלה בידינו לקבוע את יעדם ואת גורלם. גורלם מעורר חרדה עמוקה.⁷

מיילץ (Mielec) (מחוז לבוב) גורשו כל היהודים. חלקם נשלחו למחנות עבודה, השאר נורו למוות. הקהילה היהודית חדלה להתקיים.⁸

(*Nowy Tury*, אפריל 1942)

*עיתון של מפלגת פועלי ציון צ"ס

מקור: דניאל בלטמן (עורך), *גטו ורשה - סיפור עיתונאי, יד ושם, ירושלים 2002, עמ' 401-399*.

⁷ באקציה של מרס בגטו לבוב תכננו הגרמנים לפנות כ-33,000 יהודים. היא החלה ב-19 במרס 1942. המיועדים לגירוש נבחרו על פי רשימות שהוכנו מראש על ידי כמה מאנשי היודנרט. בסופו של דבר גורשו כ-15,000 יהודים לבלז'ץ. ראו: Pohl, *Nationalsozialistische Judenverfolgung in Ostgalizien*, pp. 185-188; יונס, *יהודים בלבוב*, עמ' 129-136.

⁸ עיירה במחוז קרקוב (ולא במחוז לבוב) בגליציה המערבית. ב-1921 ישבו בה כ-2,880 יהודים. ב-9 במרס 1942 רוכזו יהודי העיירה בכיכר, וכ-750 מהם נשלחו למחנה עבודה בפוסטקוב (Pustków). הנותרים, כ-4,000 במספר, הוצעדו אל מחוץ לעיר לשדה תעופה סמוך. כ-500 קשישים, חולים וילדים נלקחו ליער סמוך ונרצחו. הנותרים פוזרו בכמה עיירות באזור לובלין.